

Datum

2021-11-01

Vår referens

Jenny Ahlm

Controller

Jenny.Ahlm@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Ärende väckt av Moderaterna - Nämndinitiativ angående en trygg och rättssäker socialtjänst ASN-2021-11670

Sammanfattning

Helena Nanne (M) har med stöd av 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i arbetsmarknads- och socialnämnden genom ett så kallat nämndinitiativ.

I nämndinitiativet föreslås att arbetsmarknads- och socialnämnden uppdrar åt arbetsmarknads- och socialförvaltningen att undersöka hur stor andel av socialsekreterarna som undvikit att ingripa enligt LVU på grund av hot eller rädsla samt att återkoppla resultatet till nämnden.

Den problematik som beskrivs i nämndinitiativet är allvarlig och angeläget att arbeta med. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen delar initiativtagarens uppfattning om att det inte är sannolikt att socialsekreterare i Malmö stad är fredade från en nationell problematik.

Förvaltningen bedömer att det inom nämndens verksamheter finns upparbetade system genom främst intern kontroll och systematiskt arbetsmiljöarbete för att hantera riskerna. Fördelen med att genomföra arbetet inom ramen för befintliga system är att en systematik för planering, uppföljning och åtgärder säkerställs.

Förvaltningen anser att nämndinitiativet är besvarat med vad som redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden anser nämndinitiativet vara besvarat med vad som framförs i ärendet.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ angående en trygg och rättssäker socialtjänst - 2021-09-22
- §286 Ärende väckt av Moderaterna - Nämndinitiativ angående en trygg och rättssäker socialtjänst
- G-Tjänsteskrivelse ASN 211125 Ärende väckt av Moderaterna - Nämndinitiativ angående en trygg och rättssäker socialtjänst

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2021-09-23

ASN presidieberedning 2021-11-03

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2021-11-11

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2021-11-25

Ärendet

Enligt 4 kap. 20 § i kommunallagen får varje ledamot i en nämnd väcka ärenden i nämnden.

Helena Nanne (M) har i Nämndinitiativ angående en trygg och rättssäker socialtjänst föreslagit att arbetsmarknads- och socialnämnden ska uppdra åt förvaltningen att undersöka hur stor andel av socialsekreterarna som undvikit att ingripa enligt Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) på grund av hot eller rädsla samt att återkoppla resultatet skriftligen till nämnden.

Bakgrunden är en nationell undersökning som genomförts av Akademikerförbundet SSR riktat till deras medlemmar som arbetar med barn och unga i socialt utsatta områden. SSR skickade enkäten till 3 500 medlemmar. Av dessa var det 482 som svarade att de arbetar med barn och unga i ett av polisen definierat utsatt område, riskområde eller särskilt utsatt område.

Undersökningen handlade om vilka hinder som socialsekreterarna möter i sitt arbete när de ska vidta akuta åtgärder i förhållande till barn.

Lagar, föreskrifter och styrdokument

En stor del av nämndens verksamheter arbetar med myndighetsutövning som grundar sig på lagar och författningar. De regler som främst styr handläggningen av ärenden finns i socialtjänstlagen (SoL), förvaltningslagen (FL) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Utifrån socialtjänstlagen ska socialnämnden utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens arbete med att skapa trygga och säkra arbetsplatser utgår från arbetsmiljölagen, arbetsmiljöförordningen samt arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete och våld och hot i arbetsmiljön. Förvaltningens arbete utgår även från Malmö stads personalpolicy samt stadens riktlinjer och rutiner vid våld och hot. Lagstiftning och styrdokument kompletteras med arbetsplatspecifika rutiner för hur förvaltningen ska agera förebyggande, i akuta situationer och efter att en incident inträffat.

Enligt kommunallagen (6 kap 6§) ska nämnderna se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Internkontrollarbetet i Malmö styrs av *Reglemente för intern kontroll i Malmö stad* (KF 2016-12-20, § 303, bilag 178).

Arbetsmarknads- och socialnämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde och ska årligen planera, genomföra och följa upp arbetet.

Handlingsplanen om att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden

Otillåten påverkan är ett område som omfattas av arbetet med handlingsplanen mot välfärdsbrottslighet *Att förebygga och hantera ekonomisk brottslighet och oegentligheter i välfärden* (STK 2019-1285).

Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för olika typer av påtryckningar som offentliganställda och förtroendevalda riskerar att utsättas för, såsom hot, trakasserier, våld, skadegörelse och korruption. Det handlar om att personer försöker påverka och skaffa sig kontroll över offentliganställdas tjänsteutövning och förtroendevaldas uppdrag.

Förvaltningen ingår i det kommungemensamma arbetet med utbildning- och kommunikationsinsatser på området utifrån handlingsplanen. Det pågår ett arbete kring att

utarbete ett metodstöd om otillåten påverkan som förväntas leda till ökad kunskap och praktiskt stöd kring metoder för att exempelvis analysera risker på området.

Arbetet inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen pågår ett utvecklingsarbete som angränsar området om en trygg och rättssäker socialtjänst.

Sedan arbetsmarknads- och socialförvaltningen bildades år 2017 har arbetet mot hot och våld varit prioriterat inom förvaltningens arbetsmiljöarbete.

Förvaltningen har bland annat genomfört kompetensutveckling för chefer, skyddsombud och receptionspersonal samt kartlagt förekomsten av hot och våld inom förvaltningen. Ett av förvaltningens inriktningsmål för arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö under året och kommande år är *Trygg & säker arbetsplats - alla medarbetare ska känna sig trygga och säkra på sin arbetsplats*.

Målsättningen följs upp i medarbetarenkäten 2021 genom frågorna: *Känner du dig trygg och säker på din arbetsplats?* och *Har du blivit utsatt för hot och/eller våld på grund av ditt arbete under de senaste 12 månaderna?*

Under kommande år kommer ett av förvaltningens övergripande satsningsområde vara *Trygg och säker arbetsplats* och olika aktiviteter såsom översyn av rutiner och kompetensutveckling kommer att genomföras.

Sedan 2018 har nämnden risker om otillåten påverkan i internkontrollplanen riktat till både tjänstepersoner och förtroendevalda. År 2018 och 2019 genomfördes enkätundersökningar för att kartlägga hur många chefer som hade utsatts för otillåten påverkan och hur de hade hanterat dessa situationer. Resultaten visade att en stor andel hade varit utsatta för hot och trakasserier.

Andelen som varit utsatta för våld och skadegörelse var betydligt mindre. Majoriteten som varit utsatta upplevde att de hade tillräcklig kunskap om hur de skulle agera och fick stöd i samband med händelsen.

I internkontrollplan 2021 finns en direktåtgärd som handlar om att upprätta en förvaltningsgemensam rutin för polisanmälan vid hot och våld samt en plan för hur utbildningsinsatser inom området otillåten påverkan ska säkerställas. Rutinen för polisanmälan är beslutad och arbetet med implementering pågår.

Förvaltningens överväganden

Problematiken som beskrivs i nämndsinitiativet är allvarlig och arbetsmarknads- och socialförvaltningen delar initiativtagarens uppfattning om att det inte är sannolikt att socialsekreterare i Malmö stad är fredade från en nationell problematik. Det finns risk för att socialsekreterare utsätts för otillåten påverkan i form av hot, trakasserier, våld, skadegörelse och korruption. Förvaltningen bedömer att det inom nämndens verksamheter finns uppbyggda system genom främst intern kontroll och systematiskt arbetsmiljöarbete för att hantera riskerna.

Otillåten påverkan på tjänstepersoner riskbedöms inom ramen för arbetet med internkontrollplan 2022 och om det bedöms vara en risk som behöver utredas mer, kommer förvaltningen föreslå en granskning av området år 2022. Förvaltningen ser det som angeläget att arbeta med frågan och att risken med fördel hanteras genom den interna kontrollen, vilket säkerställer en

systematik genom planering, uppföljning och åtgärder.

Området omfattas av fler styrsystem än intern kontroll. Ett kommungemensamt metodstöd som kommer ge stöd i arbetet med att förebygga, leta/upptäcka samt hantera otillåten påverkan beräknas bli klart under våren 2022.

Arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö och målet om en *trygg och säker arbetsplats* föreslås ingå i arbetet med mål- och budgetprocessen 2022 med förvaltningsgemensamma åtaganden i verksamhetsplanen.

Genom medarbetarenkäten 2021 kommer förvaltningen få svar på hur stor andel av medarbetarna som känner sig trygga och säkra på sin arbetsplats samt hur stor andel av medarbetarna som har utsatts för hot.

Förvaltningen anser att nämndinitiativet om en trygg och rättssäker socialtjänst är besvarat med vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef